

I de nye konflikt- og koalitionsfyldte omgivelser spiller de uformelle strukturer og normer blandt forvaltningens embedsmænd stor rolle. Grønnegård Christensen og Finn Brun undersøgte dette med oplysninger fra de foregående årtier (in: *Lennart Lundquist og Krister Ståhlberg, Byråkrater i Norden, Åbo 1983*). Grønnegård gjorde sig i Mandariner og ministre (Politica 1983) nogle bevidst ikke empirisk efterviste overvejelser over topbureaukraters adfærd, som er værd at nævne, fordi de trods deres foreløbige karakter har skabt indtrykket af »sikker viden«. Det samme gælder Grønnegård og Rolf Geckler, På vej mod en ny embedsmandsstat? in: *Geckler og Grønnegård Christensen, på ministerens vegne, Gyldendal 1987*. Der er få undersøgelser af emnet.

Jørgen Grønnegård Christensen og Marius Ibsen

*Bureaukrati og bureaukrater
Systeme, 1991*

Viderefører de tidligere undersøgelser med aktuelle tal for forvaltningens »organisationskultur«. Karrieremønstre og uddannelsesbaggrund er undersøgt. Undersøgelsen er ikke omfattende nok til konklusioner om holdningsdannelsen hos embedsmændene, men bekræfter formodningerne om identifikation med institutionen og sektoren og om positive opfattelser af samspillet med interesseorganisationerne. Men som Grønnegård og Christensen konkluderer i en senere undersøgelse: »Noget fuldgyldigt svar på spørgsmålet om ændringer i samspilsnormerne i 1980'erne kan ikke gives. Dertil er problemet ikke tilstrækkeligt dokumenteret«. (Forvaltning og omgivelser s. 87) Det gælder også eventuelle ændringer fra slutningen af firserne i embedsmands-socialiseringen.

Spørgsmålet om interesseorganisationernes indflydelse var tidligere i fokus for studiet af centraladministrationen. En del af undersøgelserne falder inden for de sidste 10 år, men bygger på oplysninger fra tidligere. For at understrege den historiske forandringsproces skal først omtales.

Birgit Nüchel Thomsen

Studier i samspillet mellem interesseorganisationer, centraladministration og rigsdag. En oversigt in: Thomsen, Eriksen, Hertz, Hjorth, Samspillet mellem organisationer og stat,

Rigsarkivet 1987

Artiklen giver som en ramme for studier inden for indenrigsministeriets og handelsministeriets område 1879-1950 en oversigt over interesseorganisationsforskningen frem til midten af firserne. Indflydelsesforskningen har beskæftiget sig mest med »hvem, der er aktører, men man har endnu ikke vist hvorledes organisationerne spiller sammen med beslutningstagerne«. Gennem artiklen - og de 4 konkrete historiske undersøgelser - forsøges den »faktiske indflydelse« vist. Konklusionen er, at organisationerne har deltaget »livligt« i den politiske beslutningsproces hele dette århundrede, men at vurderingen af deres faktiske indflydelse i de sammenhænge, som er studeret, er mere forbeholden. Samspilsmønstre og indflydelse varierede fra område til område og over tid.

Jacob Buksti

*Organisationernes folk, Om interesseorganisationerne og deres repræsentanters rolle i forhold til den politiske beslutningsproces
Forlaget Politica, 1984*

Undersøgelsen var en del af det store projekt om den politiske beslutningsproces i Danmark. Den behandler dels interesseorganisationernes funktionsmåder, rekruttering, interne opgaver og strukturer og indflydelseskana-ler på det øvrige politiske system, partier, Folketing og forvaltning. (Den er således en parallel til *Erik Damgårds analyse af Partigrupper, repræsentation og styring* fra 1982, som behandler interesserepræsentationen gennem partierne). Forholdet til centraladministrationen belyses ikke blot gennem den formelle repræsentation i udvalg, som er i fokus i de senere undersøgelser, men gennem spørgeskemaundersøgelse hos organisationsrepræsentanterne. Desuden er undersøgelsen især rettet mod forskellene i de forskellige organisationstypers relationer i modsætning til senere undersøgelser, som mere interesserer sig for forskellene iblandt centraladministrationens sektorer.

Organisationsrepræsentanterne vurderer kontakten med forvaltningen direkte eller gennem kommissioner mere positivt end kontakten til politikere i forhold til indflydelse på den politiske beslutningsproces. Arbejderorganisationerne synes mere positive over for direkte politiker- og regeringskontakter (under-